

ALUMINIJ

Glasi delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

UREDNIŠKI ODBOR

Franc Meško — predsednik, Stane Tonejc, dipl. inž. — odgovorni urednik, Filip Dolinar, Stojan Kerbler, dipl. inž., Rozika Klančnik, Franc Klemenčič, Anton Kokol, Anton Kozoderc, Franc Lah, Ivo Tušek, Franc Vrlič.

Tisk ČP Mariborski tisk
Maribor
Rokopisov in slik ne vračamo

ŠT. 12

DECEMBER 1968

LETNIK VI.

Pred novimi odgovornimi nalogami

Smo v času, ko mnoge družbenopolitične organizacije polagajo obračun svojega dela v minulem obdobju, ki zanj lahko trdimo, da je bilo razgibano in živahno, ne pa tudi učinkovito. Prav gotovo pa ni prvič, da skušamo iskati vzroke naših neuspehov drugod in jih valiti na vsa mogoča ramena ter se tako skrivati za svojimi napakami. Te je treba vsekakor odpraviti, saj vedno bolj ugotavljamo našo neučinkovitost, ki pa je predvsem plod naše nezainteresiranosti do mnogih vsakdanjih problemov. Morda so na prvi pogled majhni, pa vendar niso nič manj zaskrbljujoči od ostalih.

Morda res ni lepo, če vedno pišejo kritično o minulem delu, toda vsekakor ne gre drugače, kajti zdi se mi, da vedno bolj pozabljamo na našo preteklost. Ta bi morala biti trdno povezana z dogodki, ki so na dnevnem redu in ki vedno bolj izoblikujejo našo prihodnost.

Na območju krajevne skupnosti Kidričevo obstaja lepo število raznih družbenopolitičnih organizacij ter društev, ki so si ob prevzemu svojih dolžnosti pripravile še kar dobre programe dela v svoji mandatni dobi, vendar pa do uresničitve nikoli ni prišlo.

Med prve, ki ni zadovoljila s svojim delom, sodi brez dvoma krajevna organizacija socialistične zveze delovnega ljudstva Kiričevo, ki bi morala biti kordinirator vsega političnega dela na svojem območju. Ko se nahajamo pred delovno konferenco te politične organizacije, moramo brez vsakih ovinkov poiskati vse tiste probleme, ki so v dveletni mandatni dobi ovirale normalno in seveda boljše delo te organizacije. Po prevzemu določenih funkcij je bilo moč slutiti, da bo delo zaživelo in da bo organizacija dosegla lepe uspehe, saj je kazalo, da so se člani odbora resno in z vso odgovornostjo lotili svojega dela, kot da bi hoteli upravičiti zaupanje svojih volivcev. Ne moremo sicer trditi, da ni bilo tudi določenih uspehov, vendar

so se ti pozneje povsem izgubili v kopici problemov. Omrtvili so delo KO SZDL, ki je naenkrat zastal, kot da več ne ve naprej po poti, ki si jo je začrtal s programom dela.

Če smo ob skupščinskih volitvah dosegli z delom našega političnega aktiva dokajšen uspeh, pa nam je ta uspeh že zasenčila druga akcija — referendum za uvedbo krajevnega samopriskavka za ureditev našega naselja. Tu se je že pokazalo, da nismo mogli našim stanovalcem prikazati koristnosti tega prispevka, ker mnogi sploh niso ločili krajevnega samopriskavka od komunalnega prispevka, ki se plačuje za uporabo mestnega zemljišča. Naj si seveda nihče ne misli, da je bila to le naloga odbora SZDL. Svoje naloge so bile dolžne izpolniti tudi vse druge organizacije, ki pa so v večini zatajile, zato ni čudno, če smo doživeli polom, ki so ga mnogi pripisovali le nesposobnemu odboru SZDL. Ne gre valiti bremen in krivde sedaj na ramena drugih. Odkrito in samokritično je treba priznati, da delo družbenopolitičnih organizacij ni bilo takšno, kot smo si ga zastavili.

Poglejmo dalje. Pri organizaciji prve proslave smo dosegli izreden uspeh (50-letnica oktobrske revolucije), ob proslavi prvega maja prihodnje leto pa smo doživeli skoraj popoln neuspeh, ker pač mnogi, ki so bili

zadolženi za eno ali drugo stvar, niso opravili svojega dela tako, kot bi morali. Če je bila aktivnost članov odbora v začetku več kot dobra, pa je pričela pozneje vedno bolj upadati. Medtem so nekateri člani (ki še vedno delajo), redno prihajali na seje in pomagali s svojimi priponkami in predlogi, pa drugih kratko malo ni bilo. Med njimi so celo taki, ki so bili v minulih letih dobri, zelo aktivni in prizadevni politični delavci na raznih področjih. To je seveda precej kvarno vplivalo tudi na ostale, ki so se pričeli zgledovati po njih. In prav to vprašanje bo treba na delovnih konferencah temeljito obdelati. Najti bo treba take tovariše in tovarišice, ki so še vedno pripravljene delati v tej naši množični politični organizaciji, saj dobiva le-ta vedno večji in odločilnejši pomen.

Enaka usoda je doletela taborniški odred Boris Kidrič, ki je po prvih začetnih uspehih dokaj klavarno propadel. Poedinci so namreč pričeli na vse mogoče načine onemogočati to društvo, da bi uspelo v svojih prizadevanjih.

Se in še bi lahko našteval različne primere, toda prepričan sem, da je mnogo bolj prepustiti to samim društvom in organizacijam, da le-te vso svojo problematiko temeljito ter sa-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ob novem letu

1969

vam želijo vse najboljše v osebni sreči in pri delu v podjetju

SAMOUPRAVNI ORGANI, VODSTVO
PODJETJA, DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN UREDNIŠKI ODBOR

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA

V zadnjem obdobju je bila 7. in 8. redna seja delavskega sveta. 7. seja je bila 18. novembra, osma pa 3. decembra 1968

Na sedmi seji je delavski svet obravnaval sledeče:

Proslava tovarniškega praznika

Program proslave tovarniškega praznika je pripravila posebna komisija. Delavski svet je program proslave sprejel in odobril sredstva za njegovo izvedbo, in sicer za spominska darila — ure 23.184 din, za pogostitev upokojenih članov delovne skupnosti 3000 din (pogostil jih je tovarniški odbor sindikata) za prevoz gledališke opreme in stroške priprave dvorane 1200 din (prireditve ob proslavi tovarniškega praznika — opero Gorenjski slavček — je financiral TOS), za nogometno tekmo med NK Aluminij in NK Čakovec 5000 din.

Delavski svet je nadalje sklenil, da dobijo vsi člani delovne skupnosti in delavci, ki so na rehabilitaciji v našem podjetju, po 100 din ob tovarniškem prazniku. Težje bolnim članom delovne skupnosti je odobril še socialne podpore po 500 din, in sicer Alojzu Kristoviču iz DE glinice, Antonu Hrenku iz DE strojno vzdrževanje, Maksu Lačnu iz OE strojno vzdrževanje, Antonu Veseliču iz OE strojno vzdrževanje, Jožetu Jančecu iz OE gradbeno vzdrževanje, Slavku Mesariču iz OE elektro vzdrževanje, Alojzu Kajsersbergerju iz OE kotlarne, Josipu Maloiču iz OE elektrolize, Janezu Zajcu iz OE elektrolize in Jožetu Vodošekju iz pomožnih obratov elektrolize.

Ivan Rudolf, ki se je ponovno zaposlil v našem podjetju, je pred prekinitvijo delovnega razmerja dopolnil desetletni delovni staž v našem podjetju. Zato je vložil prošnjo za odobritev spominskega darila ob letošnjem tovarniškem prazniku, ko je ponovno zaposlen. Prošnji je delavski svet ugodil in skle-

nil, da je treba v bodoče vnesti v seznam za spominska darila tudi delavce, ki so dopolnili desetletno neprekinjeno službovanje v našem podjetju.

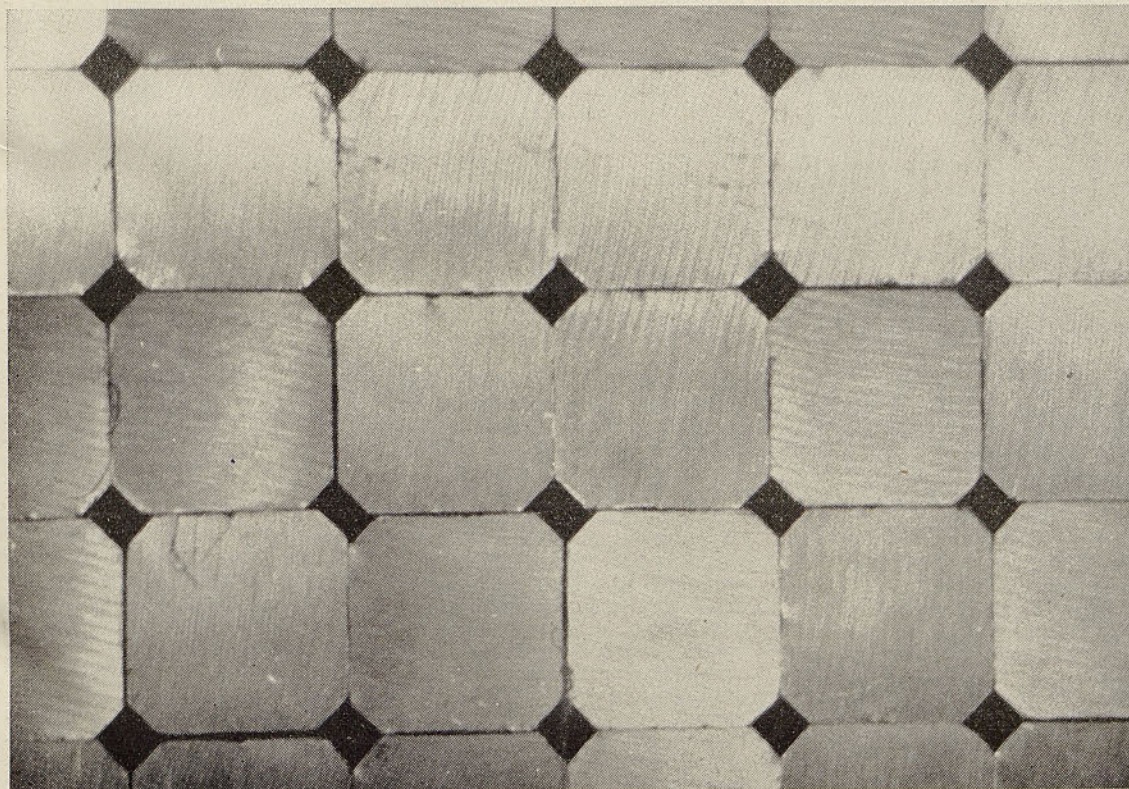
Pritožbe zoper dodelitev stanovanj in odobritev kreditov za individualno stanovanjsko izgradnjo

Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je odobrila zamenjave garsonjer v Kidričevem št. 13: Olga Klajnšek se lahko preseli iz garsonjere št. 1 v št. 6, Rozika Ojsteršek, medicinska sestra ZD Kidričevo, pa iz garsonjere št. 3 v št. 1. Zoper ta sklep sta se pritožili Justina Fuks in Katarina Bednjički.

Delavski svet je potrdil odobreno zamenjavo garsonjere Olgi Klajnšek, medtem ko je sklep komisije za skupno potrošnjo in družbeni standard o zamenjavi garsonjere Rozike Ojsteršek razveljavil ter sklenil, naj komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard dodeli prosto garsonjero št. 1 eni od pritožnic, t. j. Justini Fuks ali Katarini Bednjički.

Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je razdelila razpisana sredstva kreditov za individualno stanovanjsko izgradnjo in nakup stanovanjskih hiš. Zoper to razdelitev sredstev so se pritožili: Josip Gužvinec in Jurij Kokol, oba iz vzdrževalnih obratov, Vili Angel iz DE glinice, Marija Gerečnik, Justina Kovačič in Imre Varju, vsi iz DE osrednje službe. Delavski svet je rešil pritožbe navedenih tako: sklep komisije za skupno potrošnjo in družbeni standard o odobritvi posojila Jožetu Čatoriču v znesku 40.000 din in Maksu Tomincu v znesku 40.000 din se

(Nadaljevanje na 8. strani)

Aluminij

Bolje trije dobri kot šestnajst slabih

»Vrč hodi tako dolgo po vodo, dokler se ne razbije!« To je prastara modrost. Prenesena v današnje razmere, bi se morda lahko glasila: ta ali ona stvar je lahko dobra tako dolgo, dokler ljudje ne opazijo, da bi bila lahko še boljša, ali pa morebiti celo opazijo, da ni bila nikoli dobra. Misel bi lahko razvijali še naprej, pa se raje odvrnimo od abstraktnega filozofiranja in se lotimo problema v njegovem jedru.

Zveza komunistov Jugoslavije je nastala v najtežjih pogojih. Pot, po kateri so hodili naši komunisti, je bila dobesedno posuta s trnjem. Tako je bilo dolgo vrsto let. Postati komunist pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej, je bilo nekaj, kar ni bilo lahko doseči, hkrati pa je bila to največja čast. Komunisti so lahko postali le tisti najboljši, najzvestejši sinovi domovine...

Cez leta pa je Zveza komunistov na široko odprla svoja vrata, saj je bila to vendar organizacija delavskega razreda. Člani partije so postali ljudje, ki so si to zaslužili ali pa tudi ne. Mnogo poštenih državljanov se je odločilo služiti idealom socializma-komunizma. Žal pa je vsako dobro obenem tudi slabo. Mnogo avanturistov, ki so videli pred seboj le svojo kariero, se je odločilo, da bodo poskušali doseči svoje sebične cilje s pomočjo partije. Mnogim se je žal njihova namera tudi posrečila. S tem, ko so postali člani Zveze komunistov, se jim je odprla možnost za pridobitev mnogih ugodnosti. S pomočjo komolcev so se zrinili na dobra delovna mesta in tako brez posebne truda dosegli tisto, zaradi česar so pravzaprav sprejeli članstvo v Zvezi komunistov Jugoslavije.

Toda kot smo rekli že v začetku, da namreč vsak vrč lahko hodi po vodo tako dolgo, dokler se ne razbije, se je ta pregovor uresničil tudi v primerih premnogih karieristov, ki so dosegli svoje osebne koristi s pomočjo članstva v Zvezi komunistov Jugoslavije! Nekaj časa je bilo na žalost smešno lahko postati član Zveze komunistov.

Partija je hotela na vsak način pomnožiti svoje vrste. V teh dneh se je število komunistov res povečalo s številnimi dobrimi in poštenimi ljudmi, ki so postali dobri komunisti. Kot je med žitom mnogo ljujke, je bilo tudi med novimi člani ZK mnogo takih, ki so gledali organizacijo, v katero so vstopili, le skozi prizmo svojih osebnih koristi. To se je dogajalo po vsej državi, zato tudi v naši tovarni ni bilo izjem, če pa so bile, so samo potrjevale pravilo.

Tako stanje v ZK je trajalo precej dolgo. Velika večina komunistov je živela za svojo in s svojo organizacijo, posamezniki pa so v njej iskali koristi. Toda to ni moglo trajati večno. Resda dandanašnji komunistu ni treba žrtvovati tistega, kar je moral nekoč, ko so morali mnogi člani v ZK plačati celo s svojimi življenji. Na koncu koncev živimo v socialistični družbeni ureditvi, ko se morajo ljudje udeležiti do sledno boriti za smotre, ki jih pravzaprav že sama po sebi zagotavlja ustava naše države vsem občanom. Toda tistim, ki niso s srcem za našo stvarnost, je tudi to preveč. Človek nekoč doseže svoje cilje; postane lagoden, ali pa se prične zavedati, da pravzaprav ni bil nikoli preveč vnet za stvar, ki jo je nekoč sprejel kot svojo.

Tako se je zgodilo mnogim »komunistom« v naši državi, povsem logično je torej, da tudi nekateri člani ZK v naši tovarni niso bili bele vrane. Tega so se pričeli zavedati tako

posamezniki kot vsa organizacija ZK. Že spomladi so komunisti naše tovarne izločili iz svojih vrst nekaj takih, ki jim je ZK služila le kot paravan, za katerim so skrivali svoje osebne težnje. Čeprav se je zaradi takih radikalnih ukrepov število članov ZK zmanjšalo, so se komunisti odločili nadaljevati začetno delo. To je potrdil nedavni sestanek Zveze komunistov naše tovarne. Na tem sestanku so komunisti razpravljali o mnogih pomembnih stvareh: o težah za resolucijo šestega kongresa ZKS, o osnutku statuta ZKS, o osnutku volilnega pravilnika SZDL itd. Najbolj zavzeto pa so razpravljali o organizacijskih vprašanjih svoje osnovne organizacije. Pri tem so se zavedali, da je to prvi pogoj za uspešno delo celotne organizacije. Najprej so komunisti naše tovarne sprejeli medse tri nove mlade člane, potem pa so iz svojih vrst izključili SESTNAJST dosedanjih članov.

Človek osupne, ko sliši, da je neka organizacija sprejela tri nove člane, v isti sapi pa jih je izključila šestnajst. Med temi šestnajstimi pa so celo taki, ki so imeli še pred kratkim v organizaciji in zunaj nje vidne vodilne položaje. To zveni prvi hip res absurdno. Toda ko se človek seznani z dejstvi, lahko samo reče: »Prav je tako! To bi bilo treba storiti že prej!«

Če hoče kakšna organizacija doseči kvaliteto, mora nujno delno žrtvovati kvantiteto. Če je partija hotela ohraniti zaupanje, ki si ga je pridobila pri delovnih ljudeh, je morala ubrati to pot. Morala je žrtvovati množico slabih, da bi pridobila nekaj dobrih. To pa je edina prava politika. Čedalje več dobrih bo spoznalo, kje je njihovo mesto, slabi pa bodo zapuščali kraj, kamor so prišli zaradi svojih osebnih koristi.

Oprostite, spet me je zaneslo, spet sem pričel filozofirati. Vodstvo partijske organizacije mi je naročilo, naj za ALUMINIJ pišem o naši organizaciji, o njenem delu, o tem, kakšna je ta naša organizacija. Toda ne zmorem suhoparnega reportažnega stila. Ne morem o zadnjem sestanku zapisati golih dejstev, kot bi jih morda videl, če bi bil neprizadet opazovalec. Preveč me boli, da je moralo šestnajst članov zapustiti organizacijo, ki v našem kolektivu že tako ali tako ni številna. Čeprav mi je popolnoma razumljivo, da je za organizacijo edino dobro, da se je otrešla nepotrebne navlake, tega ne morem ravnodušno sprejeti. Ne morem dojeti, da je moglo tako število ljudi tako dolgo skrivati svojo pravo čud; ne morem razumeti, da so lahko kdaj ti ljudje rekli: »Mi smo komunisti.« In najbrž so nemalokrat izustili ta stavek! Mogoče so se kdaj celo trkali na prsa? Še toliko bolj sem presenečen zaradi tega, ker gre v večini za zrele, starejše ljudi.

Prav nič bi ne zameril komu, ki bi ga razmere v kaki organizaciji razočarale v takšni meri, da bi rekel: »Tovariši, ne morem več. Boril sem se, zadržal sem vse sile, da bi bilo tako, kot menim, da bi moralo biti. Sedaj pa ne morem več, vidim, da ne morem z glavo skozi zid, utrujen sem, zato vam vračam

izkaznico.« Ne bi zameril delavcu, ki bi rekel: »Tovariši, članarina v vaši organizaciji je previsoka za mojo plačo. Doma imam mnogo lačnih ust, ki jih moram nahraniti, obleči, obuti. Pozna se mi vsak dinar. Tovariši, s srcem sem za vašo, za našo stvar, toda moj žep ne zmore tega.« Razumel bi tudi tistega, ki bi rekel: »Takrat, ko sem vstopil v vašo organizacijo, sem bil mlad, dal sem se prepričati. Sedaj pa sem drugih misli, torej izstopam.«

Vse, ki bi tako ravnali, bi razumel. Priznal bi jim celo: tovariši, ukrepali ste pošteno. Čeprav niste več člani, priznavam, da ste poštene ljudje, ki se ne bojijo povedati resnice! Toda o šestnajstih izključenih »komunistih« na žalost ne morem reči tega! Lahko samo rečem, da so nas razočarali, zelo razočarali. S tem ne mislim, da bo ZK jokala za njimi. Nasprotno, celo močnejša bo brez njih, saj tako ali tako niso bili nikoli pravi komunisti. Če bi bili, jih ne bi bilo treba izključiti. Če so nameravali zapustiti organizacijo, bi to lahko storili sami.

Lahko bi objavili imena teh šestnajstih ljudi. Tako bi kolektiv lahko presodil, komu dela to pisanje krivico (prizadetim se bom javno opravičil). Toda to nima pomena. ZK ne bi ničesar pridobila, pa tudi oni ne bi izgubili nič bistvenega. Tega, kar so si morda pridobili s tem, ko so se vsa ta leta izdajali za komuniste, jim ne bi odvzel nihče; tako kot nam ni mogoče odvzeti misli, ki se vsiljuje sama po sebi: tovariši, če ste bili tako pogumni, da ste nekoč prostovoljno (so morda koga prisilili, da je postal član ZK?) postali člani Zveze komunistov, če ste lahko (nekateri) z mirno vestjo izkoriščali članstvo v Zvezi komunistov za pridobivanje osebnih koristi — zakaj niste izjavili pred to organizacijo odkrito: nočemo biti več člani iz takih in takih vzrokov? Zakaj vas je morala organizacija izključiti???

To vprašanje bo ostalo najbrž odprto, pravtako, kot bo ostalo odprto vprašanje, zakaj ne moremo biti ljudje poštene, zakaj ne moremo drug drugemu odkrito povedati, kaj nam leži na srcu. Zakaj moramo lagati (četu) nam zaradi odkritosti ne bi skrivili niti lasu na glavi, nasprotno, še bolj bi nas spoštovali? In to kljub temu, da vsako leto drug drugemu ob novem letu stisnemo roko in si zaželimo vse lepo, vse najboljše v prihodnosti! Mar tudi ti stiski rok, te želje, niso iskrene?

FILIP DOLINAR

Hidrocentrala pri Asuanu

V veliki hidrocentrali pri Asuanu, ki bo dajala na leto 10 milijard kilovatnih ur električne energije, je začel obratovati šesti agregat, do konca leta pa bodo pognali še dva. Te dni bodo postavili drugi del daljnovođa med Asuanom in Kairom, ki bo v celoti dolg 780 km in ki ga bodo zgradili do konca letošnjega leta.

Nakladanje

Zakaj ukinjamo sindikalne pododbore

Smo pred občnimi zbori sindikalnih podružnic tovarniškega odbora, zato bi rad nanizal nekaj misli o delu sindikata, posebno še o delu sindikalnih pododborov.

Delo sindikalnih pododborov je nezadovoljivo, člani sindikata jih ne sprejmejo kot osnovne celice, kjer naj bi reševali problematiko podjetja, obrata ali delavca, odkoder naj bi tudi prihajale iniciative in mnoge rešitve raznih problemov, spremljati pa bi morali tudi delo sindikalne podružnice in svetov delovnih enot ter se seznanjati z delom ostalih organov v podjetju. Po mojem mnenju je največ krivde za slabo delo sindikalnih pododborov na sindikalnih podružnicah, ki so se v okviru delovnih enot zaprle vase in reševale nepomembne zadeve.

Imam občutek, da so nehoti prevzele vlogo, ki sodi v delo tovarniškega odbora. Dva sestanka, organizirana v teku leta za članstvo v delovni enoti, ne moreta žeti uspehov. Kakšnega zapisnika ali poročanja o delu sindikalne podružnice, vsaj v naši delovni enoti, nisem videl. Sindikalne pododbore so pustili životariti, živijo brez kakršnega koli programa in pravic. Zato je razumljivo, da se morajo v svojem delu zgubiti, zato tudi članstvo ne čuti potrebe po taki organizaciji sindikata. Celotno sindikalno delo se s tem nehoti odmakne od članstva. Če pogledamo število sindikalnih podružnic, jih je kar precej, tudi število je zadovoljivo, če pa pogledamo dnevne rede, smo razočarani. To navajam zato, da bi razumeli, zakaj iz leta v leto slabi delo sindikalnih pododborov.

Večkrat sem o tem razmišljal in se seznanil zunaj našega kolektiva. Pri Varteksu imajo v vsakem obratu sindikal. podruž-

nico ne glede na število članov, kar je po mojem mnenju edino pravilno, zato predlagam, da ukinemo sindikalne podružnice po delovnih enotah in jih ustanovimo po obratih. Npr.: elektricarji imajo drugačno problematiko kot strojniki, prav tako imajo pri aluminiju v HA drugačne probleme kot v livarni ali anodni masi. Nikjer ni zapisano, da bi se sindikat moral organizirati enako kot DE, strinjam se z organizacijo DE pri nas, za sindikat pa je bolje, če se decentralizira in približa neposrednemu proizvajalcu oziroma članu sindikata. Po drugi strani moramo spremeniti način naših sestankov članstva. Primer za to bi navedel iz Delte, kjer so člani sindikata skoraj dnevno seznanjeni z vsemi problemi podjetja in nalogami, ki stojijo pred njimi. Njihov sestanek namreč ne traja dalj kot 15 minut.

Članstvo seznani z najaktualnejšimi dejstvi. Tako ni problema udeležbe na sestankih, pa čeprav so sklicani po delovnem času, saj se vsak zaveda, da bo sestanek kratek in jedrnat ter pomemben za vsakega delavca. O najpomembnejših stvareh pa obveščajo med rednim odmorom.

Kakšni pa so naši sestanki? Kako dolgo trajajo in o čem razpravljamo, saj niso zainteresirana niti vodstva, zato imamo v mnogih obratih zaostrene oziroma netovariške odnose. Posledica tega je kritikarstvo, ki je brez potrebe.

Kam naj se obrne delavec v raznih težavah? Kdo bo ščitil njegove interese v njegovem obratu, saj vemo, da naši predpostavljeni niso vsi idealni, da delo ni odvisno samo od predpostavljenega, temveč tudi od drugih dejavnikov.

Moramo se boriti za delavsko samoupravljanje, za njegovo razširitev dviganja zavesti članstva, to pa bomo uresničili, če bomo približali delo sindikata članstvu.

Kdo je uporabil sredstva namenske dotacije?

V 10. številki našega glasila sem na tretji strani napisal sestavek pod gornjim naslovom ter ob koncu obljubil, da bom o drugih tovariših in tovarišicah, ki so koristili sredstva iz omenjenega sklada, poročal v naslednji številki. Kot ste gotovo sami opazili, je naslednja številka izšla ob tovarniškem in državnem prazniku, zato ni bilo mogoče, da bi lahko v tako kratkem času pripravil nadaljnji seznam. Upam, da to ne bo prepozno niti danes, zato kar nadaljujmo z imeni članov kolektiva, ki so do konca meseca novembra koristili sredstva, oziroma z imeni vseh tistih, ki so bili v zdraviliščih, kjer so se zdravili, in tistih, ki so bili na 10-dnevni rekreaciji.

Najprej torej imena tistih, ki so se zdravili. Iz delovne enote glinice dva člana, in sicer Jeza Janez na Lapadu pri Dubrovniku in tov. Ivan Preložnik v Laškem. Iz delovne enote vzdrževanje je koristilo usluge v raznih zdraviliščih osem članov, in sicer: v Laškem — Alojz Kokot, Lovro Kiselač, Maks Lačen, Anton Žerak in Franc Kornik. V Čateških toplicah je bil Ivan Palfi, na Lapadu Franc Pišek in v Slatini Radenci Stanko Kosi. Iz laboratorija je bila na zdravljenju v Slatini Radenci tovarišica Kristina Muršec. Od tovarniške straže je bil v Čateških toplicah tov. Ivan Havlas, iz delovne enote prometa je bil na zdravljenju v Čateških Toplicah tov. Rumež Dominik, iz gradbene pa na Lapadu tov. Franc Ceh, medtem ko sta bila iz uprave na zdravljenju v Laškem tov. Marjan Bizovičar in tovarišica Ivanka Anžel. Kot ste že sami opazili, ni bil v tem času iz delovne enote aluminij na zdravljenju v katerem izmed zdravilišč noben član.

V nadaljevanju pa objavljamo doslej znani celotni spisek vseh tistih, ki so bili na 10-dnevni rekreacijski oddih v raznih krajih. Pri tem ne bom posamič navajal krajev, ampak le imena ter iz katere delovne enote so vsi omenjeni člani delovne skupnosti. Kot je znano, si je lahko kraj za 10-dnevni oddih izbral vsakdo po želji. Tako so se člani našega kolektiva pač razšli v različne kraje od zdravilišč do letovišč v planinah ali kam drugam.

Iz delovne enote Aluminij je bilo na 10-dnevni oddihu skupno 11 članov, in sicer: Znidarič Stefka, Kmetec Friderik, Jurkovič Matevž, Vidovič Stefan, Fridl Anton, Gajzer Jože, Perger Ludvik, Krajnc Feliks, Simonič Vinko, Bezjak Mirko in Krajnc Alojz.

Iz delovne enote glinice so bili na rekreacijskem oddihu naslednji člani: Nigerl Ivan, Kovačec Stanko, Hanželič Stanko, Sakelšek Franc, Kurbus Jurij, Hanžekovič Stefan, Hertiš Franc, Zelenjak Jože, Petrovič Jakob in Kozel Franc, torej skupno 10 članov te delovne enote.

Iz delovne enote vzdrževanja je koristilo rekreacijski oddih 7 članov, in sicer: Vajsbaher Franc, Dovhan Jaroslav, Podgoršek Miha, Trelec Marjan, Kokot Franc, Smrtič Mirko in Hebar Janez.

Iz delovne enote promet so bili na oddihu štirje člani, in sicer: Dominc Franc, Kegl Alojz, Arnejčič Rudi in Verlak Janez.

Iz osrednjih služb in uprave je bilo na rekreacijskem oddihu skupno 5 članov, in sicer: Sprah Martin, Majcen Alojz, Petkovič Drago, Forbici Marija in Kurbus Ana. Iz laboratorija je koristila ta oddih tovarišica Krajnc Angela, iz DE energetike pa tovariš Colnarič Ivan.

Iz gornjega seznama je torej razvidno, da je v minulem obdobju koristilo sredstva namenske dotacije za oddih tistim čla-

nom kolektiva, ki imajo nižje osebne dohodke, skupno 39 članov našega delovnega kolektiva. S tem mislim, da sem vsem članom, ki jih je zanimalo, kdo koristi ta sredstva, v glavnem ugodil, saj lahko točno poimensko vidijo, kdo so ti ljudje in iz katere delovne enote. Morda so bile kje kakšne nepravilnosti, zato bi bilo dobro, če bi o njih spregovorili, saj bi bilo to v pomoč bodočim sindikalnim aktivom v delovnih enotah kakor tudi komisiji pri TOS, ki se je s tem problemom največkrat ukvarjala. Pripomnil bi le še to, da pridejo v poštev predvsem pripombe, ki se nanašajo na 10-dnevni rekreacijski oddih, kajti za primere zdravljenja v zdraviliščih sta pristojna odločati predvsem obratni zdravnik in zdravstvena komisija, ki je odločala, kdo je potreben takega zdravljenja.

O vsakem predlogu, ki ga je dal obratni zdravnik ter posebna komisija v Ptuj, je potem razpravljala še UO tega sklada in sprejemal sklepe o tem, kdo pojde na zdravljenje in kdo ne. Povedati moram, da komisija ni zavrnila nobenega predloga, ki ga je prejela od prej omenjenih forumov, saj je upoštevala predvsem zdravnikovo mnenje.

Ob koncu bi želel seznaniti člane naše delovne skupnosti, da je upravni odbor tega sklada predlagal tovarniškemu odboru sindikata, da v prošnji za dotacijo za leto 1969 zaprosi, da ostane ta sklad za zdravstveno rekreacijo kot stalna oblika oziroma stalna postavka v proračunu TOS. To stališče naj bi predsednik sindikata zagovarjal na delavskem svetu z motivom, da je ta postavka tudi v prihodnje nujno potrebna, ker imamo dosti članov kolektiva, ki bi se morali zdraviti, vendar tega ne dosežejo pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje. Prepričan sem, kot tudi vsi, ki si želijo zdravega človeka proizvajalca, da bodo takšen predlog na delavskem svetu podprli prav vsi člani tega najvišjega samoupravnega organa pri nas. Še naprej se trudimo, da bomo imeli čimbolj zdrave ljudi, kajti le-to nam bo največje in najboljše zagotovilo za še večje uspehe v našem vsakdanjem delu.

Da je ta sklad potreben še v prihodnje, pa bodo najlažje potrdili vsi tisti, ki so bili deležni teh uslug, ki so si opomogli in se vrnili na svoja delovna mesta ter čvrsti in z novimi močmi ustvarjali delež k temu, da bi bilo v podjetju čimveč denarja, da bi prišel del tega denarja spet v ta sklad. Sklad je pomagal že mnogim, zato ga moramo obdržati tudi v prihodnje.

M. F.

Za zvišanje mesečnih prispevkov BVP

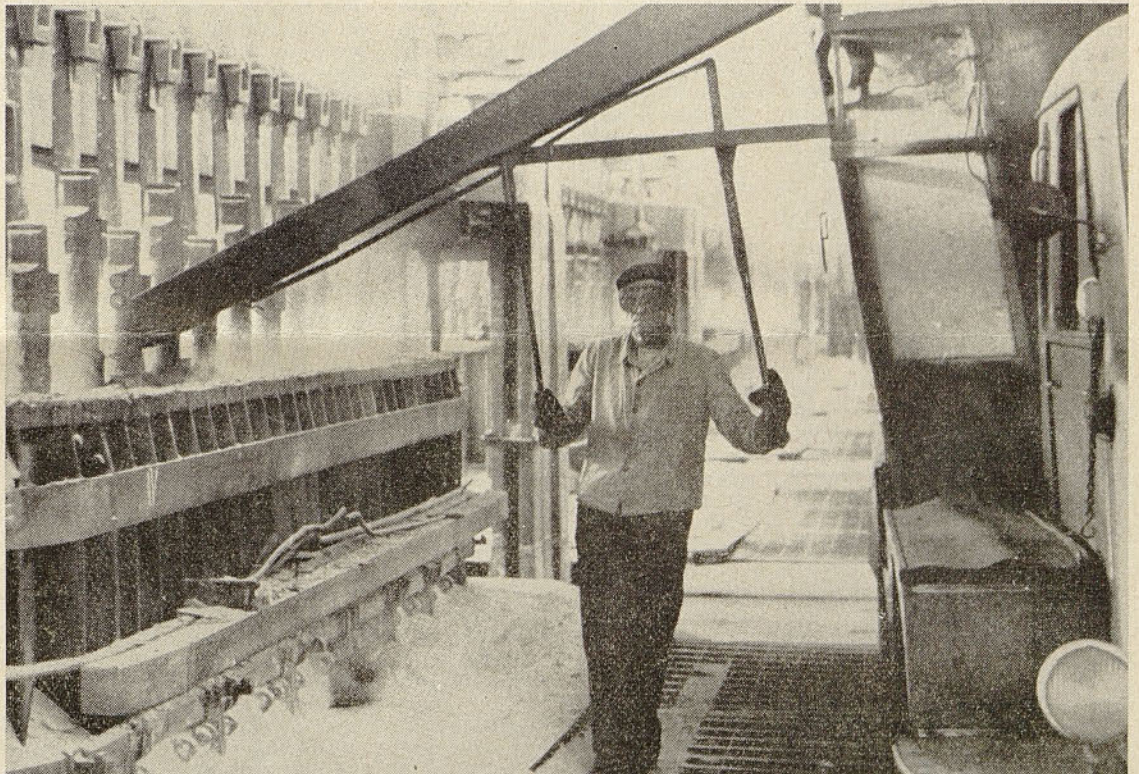
Menda je malo članov delovne skupnosti, ki ne poznajo naše blagajne vzajemne pomoči, iz katere so mnogi že koristili brezobrestna posojila. O samem delu bomo vsekakor slišali več na bližnji delovni konferenci našega sindikata, ki bo v mesecu januarju, zato želim na kratko omeniti le nekaj dejstev z druge seje nadzornega odbora blagajne vzajemne pomoči, na kateri so med drugim razpravljali tudi o predlogu za zvišanje mesečnih prispevkov za vse člane BVP.

To je predlagal odboru tov. Karel Antonič, ki je svoj predlog utemeljil z naraščajočim številom prošenj za posojila iz (Nadaljevanje na 7. strani)

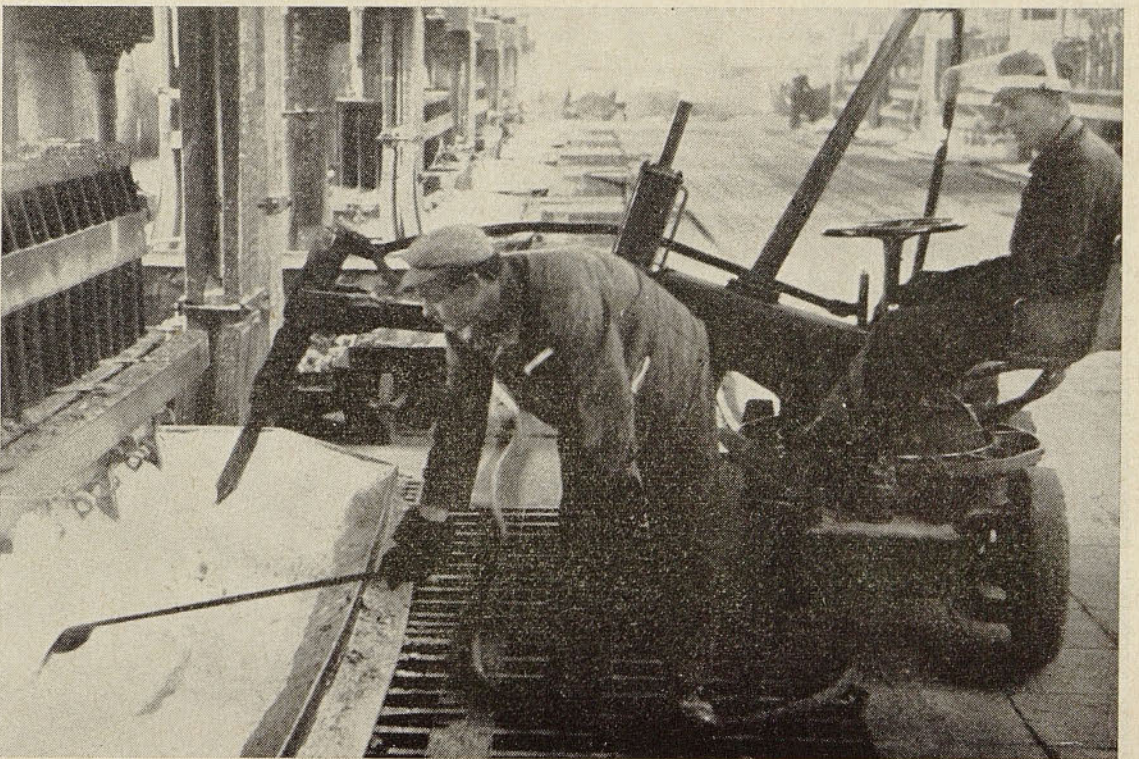

Remont rotacijske peči

Tehnologija v praksi

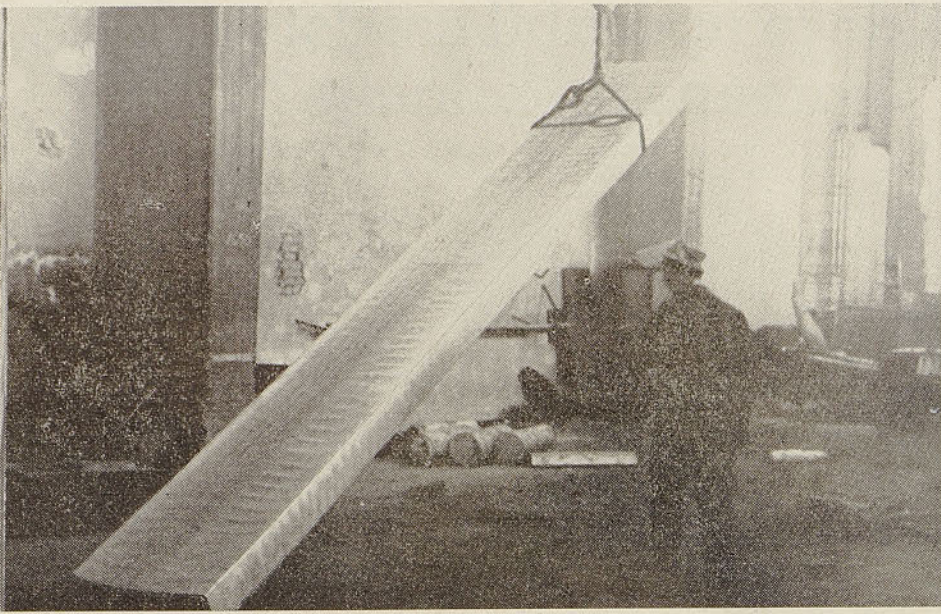
Dodajanje anodne mase

Iz elektrolize B

Iz livarne

Odliček

Kjer ni vode, ni blaginje

Že od nekdaj je povzročalo pomanjkanje energetskih sredstev velike težave povsod po svetu. Šele z uvajanjem atomske energije v industriji se je človeštvo rešilo tega večnega strahu.

Atom in številni drugi viri energije dajejo neomejene možnosti. Popolnoma nepričakovano pa se je pojavila nova ovira, ki bi lahko postala sčasoma zelo nevarna, lahko bi zavirala ali pa celo popolnoma zaustavila razvoj človekovih materialnih možnosti. To je voda, surovina, za katero je do nedavnega prevladovalo mnenje, da je dovolj.

Od kod ta problem? Voda je zelo neenakomerno porazdeljena po zemeljski površini, in to ne samo med vročimi in suhimi kraji na eni strani ter hladnimi in vlažnimi kraji na drugi strani, temveč tudi znotraj teh velikih področij. Kraji, ki ležijo zunaj bazenov velikih rek, imajo razmeroma malo vode, in sicer ne samo na površini, temveč tudi pod zemljo. Takšen položaj ni zadovoljiv za prebivalstvo teh krajev in za njegov gospodarski napredek. Celo v predindustrijski eri in pred razvojem modernega prometa so takšni kraji zaostali za drugimi.

Računajo, da se bodo potrebe po »industrijski vodi« do leta 1970 povečale za dvakrat, t. j. od 7 milijard na 14 milijard kubnih metrov vode. V sedanjem času se potreba po električni energiji podvoji vsakih 15 let, s tem pa tudi potreba po industrijski vodi.

Poleg tega raste potreba po vodi tudi na drugih področjih, kjer sta standard prebivalstva kakor tudi razvitost poljedelstva neposredno povezana z razvojem industrije. Treba je najti skupno rešitev, ker problema ni mogoče reševati posamič za vsako panogo.

Industrija razvitih krajev ne sme škodovati drugim potrošnikom, prav tako pa je nevzdržno, da uporablja prebivalstvo gosto naseljenih krajev preveč vode, še posebej zato, ker so takšni predeli navadno tudi najmočnejše industrializirani.

Problem vode v teh krajih postaja posebno pereč zaradi verižne reakcije, ki se tam pojavlja: ker je energija danes lažje prenosljiva kot nekdaj in ker delovna sila ne teži več k industriji v takšni meri kot pred četrto stoletje, raste industrija vsaj deloma v krajih z razpoložljivo delovno silo.

Ustanavljanje novih industrijskih obratov v gosto naseljenem kraju pritegne navadno delovno silo iz manj razvitih predelov, nova delovna sila pa spet narekuje razširitev industrije.

Ta mehanizem lahko deluje le tako dolgo, dokler je dovolj vode. Ker pa zahtevajo tako industrija kot ljudje vedno več vode, se pojavi bojazen, da bo te surovine vedno manj.

Problemu pomanjkanja vode se pridruži še problem onesnaženja vode. Stopnja onesnaženja vode je tem večja, čim večja je stopnja naseljenosti in industrializacije, kraja. Mestno prebivalstvo je v večini nezaupljivo do »vode iz pipe«, to nezaupanje pa je v glavnem tudi upravičeno. V novejšem času je vse več glasov tudi o nezaupanju industrije do vode, ki jo uporablja tovarne. Tekoče in stoječe vode se onesnažijo na naraven način, pa tudi z odpadki iz tovarn in mestnih kanalov. Računajo, da odpade 69 odstotkov onesnažene vode na tovarne, 31 odstotkov pa na naselja. To onesnaženje se odraža na različne načine. Tako imenovana »umazana voda« ni vedno najbolj škodljiva, tudi očistiti je ni tako težko. Obstaja namreč tudi kemijsko onesnažena voda, ki predstavlja resnejši problem; čiščenje takšne vode je zelo zapleteno in drago. Določene industrije potrebujejo kemijsko čisto vodo.

Drugi problem je sosesčina tovarn. Vsa industrija ob spodnjem toku rek ima lahko velike težave samo zaradi ene tovarne ob gornjem toku reke, ki s svojimi odpadnimi vodami onesnaži rečno vodo. Če je na primer ob gornjem toku reke metalurška tovarna, potem ob spodnjem toku ne moreta obstajati na primer tovarna živil ali papirja.

Čiščenje vode po uporabi v tovarni predstavlja važno nalogo in povzroča velike stroške. V določenih primerih lahko spustijo iz tovarne v reko že uporabljeno toda prečiščeno vodo. Večina modernih tovarn pa se zdaj preusmerja na izkoriščanje vode po tako imenovanem zaprtem krogu. Ta sistem ima dve prednosti: na eni strani ni treba skrbeti za splošne predpise o čiščenju porabljene vode, na drugi strani pa odpade tudi stalna kontrola uporabljene vode. Po sistemu zaprtega kroga je mogoče uporabiti za pogon 90 odstotkov že porabljene vode.

Nedavna anketa, ki so jo izvedli v nekaterih evropskih državah, kaže, da se v tovarnih predstavnih, ki so jih izvedli v Afriki na relativno mirnih in tihih področjih, so pokazale, da nekateri 70-letni starčki bolje slišijo kot pri nas 20-letni mladenci. Tudi to dokazuje, da starostno poslabšanje sluha ni nujno zlo in da je naše moderno in hrupno okolje pri marsikom vzrok za poslabšanje sluha.

Zaščita pred hrupom bi morala potekati tako, da se ves hrup zmanjša na čim nižjo možno mejo. Doslej so v tovarnih kupovali stroje le z namenom, da bi bili čim bolj učinkoviti in ekonomični v proizvodnji, niso se pa ozirali na hrup, ki ga ti stroji povzročajo. Z nabavo tišjih strojev brez vibracij, lahko hrup občutno znižamo. Viden uspeh je mogoče doseči tudi z akustično izolacijo zidov in stropa delovnih prostorov ter z občasnim premeščanjem delavcev na tišja delovna mesta. Najhrupnejša delovna mesta je mogoče tudi kontrolirati s pomočjo industrijske televizije.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zaščita pred hrupom

Poleg vseh drugih dobrot nas je moderna civilizacija obdarila tudi z močnim ropotom, ki nas obdaja skoraj 24 ur na dan.

To je ropot avtomobilov, gošpodinjskih strojev, televizijskih in radijskih sprejemnikov, ropot, ki ga povzročajo sosedi za tankimi zidovi modernih blokov, pa tudi hrumenje in grmenje modernih industrijskih strojev za tovarniškimi ograjami. Najhuje pa je, da se ta ropot iz dneva v dan še stopnjuje in da že prerašča v resen zdravstveni problem. Tako računajo v ZDA, da ima že okoli 20 milijonov ljudi popolnoma ali delno poškodovan sluh, vsak četrto prebivalec je izpostavljen tako močnemu ropotu (in ne samo v tovarnah), da mu preti resna poškodba sluha.

Dolgemu seznamu varstvenih problemov in poklicnih bolezni bo treba pripisati novo bolezen, to je izgubo sluha zaradi industrijskega ropota. Če je nekdo za daljši čas izpostavljen premočnemu ropotu, se mu delno poslabša sluh, tega poslabšanja pa ne morejo ozdraviti niti z operacijo niti z zdravljenjem. Več kot polovica industrijskih delavcev dela na delovnih mestih, kjer ropot presega 80 fonov. Zaenkrat je še nemogoče zanesljivo določiti, komu se bo poslabšal sluh, ugotovili pa so, da se bo nekaterim zanesljivo poslabšal sluh, kjer ropot presega 85 fonov. Že več kot 100 let je tudi znano dejstvo, da se pri ljudeh, ki delajo v močnem ropotu, pogosteje pojavljajo okvare sluha, kot pri tistih, ki delajo v mirnem in tihem okolju.

Ljudje zelo težko ugotovijo poslabšanje svojega sluha, saj to poslabšanje ni trenutno, ampak traja lahko nekaj mesecev ali celo let, pač odvisno od jakosti in trajanja. Pretirana izpostavljenost premočnemu ropotu lahko povzroči tudi trajno izgubo sluha zaradi prehude poškodbe notranjega ušesa. Pri tem pa moramo razlikovati poškodbe sluha od pešanja sluha, ki nastopi kot posledica staranja. Pri starostnem poslabšanju sluha prizadeti ne sliši zvokov nižjih frekvenc med 500 in 1000 ciklov na sekundo, medtem ko pri poškodbi sluha zaradi premočnega ropota poškodovanec ne sliši zvoka višjih frekvenc okrog 4000 ciklov na sek. Normalni pogovor se odvija pretežno na frekvencah med 500 do 2000 ciklov na sekundo, zato oseba, ki se ji je sluh poslabšal zaradi premočnega ropota, v začetku nima težav v sporazumevanju s sodelavci in ne opazi poslabšanja svojega sluha. To poslabšanje pa lahko takoj ugotovi zdravnik z ustreznimi instrumenti.

Škodljivost ropota za sluh pa ni odvisna le od jakosti zvoka,

temveč tudi od sestave ali spektra ropota, trajanja in frekvence ter njegove časovne porazdelitve v teku delovnega dne. Ugotovili so, da je ropot, ki presega 135 fonov, vedno nevaren in se mu moramo izogibati, ropot pod 78 fonov pa sluha ne poškoduje. Obstajajo osebe z »nežnimi« ušesi, ki jim lahko že kratkotrajen blag hrup poškoduje sluh, medtem ko drugim ne škoduje, tudi če so dalj časa izpostavljeni pretiranemu hrupu.

Ugotovili so, da sluhu najbolj škoduje hrup s frekvenco nad 500 ciklov na sekundo in da je obseg poškodbe v prejem sorazmerju s trajanjem hrupa. Pri tem je občasna izpostavljenost hrupu manj nevarna kot kontinuirana izpostavljenost. Obdobja premora omogočijo ušesom, da si opomorejo od hrupa.

Raziskave, ki so jih izvedli v Afriki na relativno mirnih in tihih področjih, so pokazale, da nekateri 70-letni starčki bolje slišijo kot pri nas 20-letni mladenci. Tudi to dokazuje, da starostno poslabšanje sluha ni nujno zlo in da je naše moderno in hrupno okolje pri marsikom vzrok za poslabšanje sluha.

Zaščita pred hrupom bi morala potekati tako, da se ves hrup zmanjša na čim nižjo možno mejo. Doslej so v tovarnih kupovali stroje le z namenom, da bi bili čim bolj učinkoviti in ekonomični v proizvodnji, niso se pa ozirali na hrup, ki ga ti stroji povzročajo. Z nabavo tišjih strojev brez vibracij, lahko hrup občutno znižamo. Viden uspeh je mogoče doseči tudi z akustično izolacijo zidov in stropa delovnih prostorov ter z občasnim premeščanjem delavcev na tišja delovna mesta. Najhrupnejša delovna mesta je mogoče tudi kontrolirati s pomočjo industrijske televizije.

S primernimi antifoni lahko v vseh primerih zaščitimo sluh delavcev, ki delajo v hrupu. Ker pa poškodbe svojega sluha takoj ne opazijo niti ne čutijo bolečin, le neradi uporabljajo antifone ali pa jih celo odklanjajo. Ne zavedajo se, da je njihov sluh lahko resno ogrožen in bi jih morali organi za varstvo pri delu o tej nevarnosti čim bolj poučiti.

V naši tovarni smo izvedli obširne meritve hrupa na delovnih mestih, rezultati teh meritev so znani. Naloga vseh, ki so zaposleni na hrupnejših delovnih mestih, je, da pravilno uporabljajo zaščitna sredstva in da redno hodijo na specialne zdravniške preglede. Le tako bomo lahko preprečili, da ta bolezen moderne civilizacije ne bo zavaljala tudi v našem kolektivu.

JANEZ SUKIČ

Montaža cevovoda

Milijonkrat povečana svetilnost

Neko britansko podjetje je izdelalo napravo, ki omogoča televizijski kameri, da registrira predmete v temi tako, kot če se majhna svetilnost ojača milijonkrat.

Če uporabimo to napravo skupaj z elektronskim mikroskopom, se odpro nove možnosti v raznih vejah raziskovanja. Nekatere snovi, kot so kristali in nekatera biološka tkiva, se spremenijo pod vplivom žarčenja z elektronskim snopom. Da bi se ta vpliv zmanjšal, moramo uporabiti zelo slabo svetlobo, približno tako, kakršna je v najtemnejši noči, torej najmanjšo svetlobo, ki jo še lahko zaznamo s prostim očesom po enurni adaptaciji v temi.

Za fotografiranje pri tej svetlobi z navadnim filmom bi po-

trebovali za osvetlitev okoli 4000 sekund. Z uporabo te naprave pa je potrebna osvetlitev samo osmih sekund, ne da bi se kakorkoli spremenila kakovost posnetka.

Rezultate lahko opazujemo direktno ali skozi televizijsko kamero, posnamemo pa jih lahko tudi na magnetofonski trak.

Ta dodatna naprava je nameščena pred objektivom kamere ali mikroskopa in se lahko izključi, ne da bi bila mikroskopski steber niti kamera izpostavljena atmosferi.

DVOJNO STEKLO

Vodilni proizvajalec ravnega stekla v Britaniji bo podvojil zmogljivost proizvodnje glas-tvoglas — dvojnega stekla. Gre za dve stekleni plošči s trajno zavarjenimi robovi. Med ploščama je 4,76 mm širok vmesni

prostor s suhim zrakom. Plošči se ne zameglita niti pri -70°C .

Ta tovarna, edina na svetu, proizvaja takšne dvojne steklene plošče v dimenzijah $25,4 \times 43,2$ cm in $1,22 \times 1,78$ m.

MEHANIZIRANO VERTIKALNO VARJENJE ALUMINIJA

Mehanizirana naprava za vertikalno debelih aluminijastih plošč, ki so jo sestavili v Veliki Britaniji, velja za prvo te vrste na svetu.

Prej je bilo mehanizirano varjenje aluminija omejeno le na horizontalna dela, ker je pri vertikalnem varjenju raztaljena kovina v kapljicah iztekla iz zvara in s tem preprečevala spajanje.

Pri novi aparaturi je pod gorilnik pritrjena grafitna ploščica, ki omogoča varjenje pod kotom 90° . Pri prenašanju ustvarja lok vdolbino, iz katere se raztaljena kovina stalno razliva pod delovanjem težnosti. Grafitna ploščica — medtem ko sledi električnemu loku — zadržuje raztaljeno kovino in enakomerno vrača v spoj, kjer ustvari skupaj s kovino iz elektrode zvar.

Novi proces varjenja bo pospešil postavljanje težkih aluminijastih konstrukcij, rezervoarjev za nafto in plin, ladijskih konstrukcij ter naprav za atomske centrale.

Naprava lahko deluje s hitrostjo 101,6 mm/min. do 1016 mm/min. Orientacijski rezultat je bil dosežen pri varjenju aluminijaste plošče, debele 15,87 mm. Zavarjena je bila s hitrostjo 241,3 mm/min.

Naprava je sestavljena iz že obstoječih elementov in grafitne ploščice, ki je pritrjena v konvencionalni gorilnik za varjenje, in dodatka za premikanje. Doslej so dosegli z njo zadovoljive rezultate pri varjenju aluminija z debelino do 25 mm, vendar je proizvajalec prepričan, da je mogoče doseči zadovoljive rezultate tudi z debelejšim materialom.

PRAVILNA OSVETLJENOST NA DELOVNEM MESTU — VEČJA PRODUKTIVNOST

Znano je, da je delo pri slabi razsvetljavi težavno. Manj znano pa je, da je zelo težko najti

mejo med dobro in slabo razsvetljavitvijo, kakor tudi to, da je premočna osvetlitev škodljiva.

Rudi Tili je voznik električnega vozička

va. Da bi videli, kako vpliva osvetljenost na produktivnost, si poglejmo tale primer:

V kožni galanteriji, v oddelku, kjer obrezujejo material, so povečali osvetljenost od 350 na 1000 luxov. Samo s tem ukrepom se je povečala produktivnost za 8 odstotkov.

Starejša oseba potrebuje večjo osvetlitev kot mlajša. Tam, kjer za mladega delavca zadostuje 250–300 luxov, je potreb-

no za starejšega delavca najmanj 550 luxov.

Osvetlitev v pisarni mora biti v principu enako močna kot za precizna dela (šivanje, barvanje, poliranje). Najmočnejša osvetlitev je potrebna za tehnično risanje.

Osvetlitev na delovnem mestu lahko smatramo za važno notranjo rezervo pri povečanju produktivnosti.

PROIZVODNJA IN KONTROLA — DVA POGOJA KAKOVOSTI

Mlad dinamičen vodja v neki švicarski tovarni strojev je izobesil na stopnišču svojega podjetja napis z rdečimi črkami: »PROIZVODNJA, NE PA KONTROLA, JE POGOJ ZA KVALITETO NAŠIH PROIZVODOV.«

S tem stavkom je hotel poudariti, kako važno je vsako delovno mesto, in opozoriti na dejstvo, da lahko pri izdelavi tako velikih strojev ali pa majhnih mehanskih delov vsak delavec s svojim trudom in svojo skrbnostjo odločilno vpliva na kakovost proizvodnje. Kontrola naj bi bila pri izpolnitvi končnega proizvoda samo dodatni varnostni dejavnik.

V tem primeru je treba izraz »proizvodnja« dojeti v zelo ši-

rokem pomenu. Proizvodnja se prične že pri nabavi surovin in se nadaljuje v tehničnih oddelkih za raziskovanje. Proizvodnja zajema tudi vse etape dela z najrazličnejšimi obdelavami in se konča s pakiranjem, preden gre izdelek v prodajo. Napaka v katerikoli od teh etap lahko zmanjša rezultat največjih splošnih naporov.

Naloga kontrole, ki velja marsikje za nujno zlo in neproduktivno delo, ni samo v tem, da najde in izloči pomanjkljiv izdelek, temveč mora najti tudi izvor napak, obenem pa nuditi kupcu določeno garancijo za kvaliteto pregledanega izdelka.

Proizvodnja in kontrola morata imeti skupen cilj: najvažnejši je končni rezultat...

UMETNE SMOLE ZA POPRAVLJANJE RAZPOK V BETONU

Razpoke in luknje v betonskih zidovih in tleh je mogoče učinkovito popraviti s pomočjo nekaterih umetnih smol.

Poskusi so pokazali, da so razpoke, zalepljene s sintetično smolo epoxy, mnogokrat močnejše od samega prvotnega betona. V praksi je uspeh lepljenja odvisen od širine in obsega, do katerega so izpolnjene razpoke s smolo.

Najboljše rezultate lepljenja so dosegli v Avstraliji. Dobro prodiranje smole so dosegli tako, da so utirali smolo v razpoke s pomočjo brizgalk na stisnjen zrak.

Novo metodo so uporabili pri popravilanju notranjih in zunanjih zidov neke poslovne zgradbe v Melbourneu, kjer se je pojavil zračni »žep« med cementnimi in opečnimi zidovi. V pravih razdaljah so izvrtali v opeko luknjice in skozi njih vbrizgavali smolo epoxy. Stroški tega postopka so znašali komaj desetino stroškov, ocenjenih za ponovno vstavljanje opeke.

Most čez Bospor

Turška vlada je pospešila pripravo načrtov za zgraditev visečega mostu čez Bosporsko ožino med Carigradom in Uskudarjem. Ta most bi bil dolg 1500 metrov in bi povezal evropsko celino z »azijsko« cesto, ki jo pravkar gradijo. Strokovnjaki iz ZDA, Velike Britanije, Kanade in Japonske bodo sodelovali pri pripravi delovnih načrtov in tudi pri gradnji. Turške oblasti računajo, da bodo stroški za zgraditev tega mostu znašali približno 120 milijonov dolarjev.

Seizmografi 1500 metrov globoko

V bližini japonske obale so na morsko dno, v globini 1500 metrov, postavili tri seizmografe, ki bodo registrirali podvodne potrese. Enkrat na mesec bodo vsakega izmed njih potegnili na ladjo in pregledali, kaj vse je registriral. Japonska je dežela potresov, zato je razumljivo, da izpopolnjuje in razpreda svojo mrežo opazovalnic.

Pred novimi odgovornimi nalogami

(Nadaljevanje s 1. strani)

mokritično obdelajo na svojih letnih konferencah, ki bodo v naslednjih tednih.

Vsekakor pa želim omeniti na tem mestu vedno vidnejšo funkcijo, ki jo dobiva Socialistična zveza delovnega ljudstva v naši družbeni ureditvi in ki bo prišla do popolnega izraza že v letu 1969 ob skupščinskih volitvah v mesecu aprilu. Občinska konferenca SZDL Ptuj se je na to zahtevo in odgovorno delo že pripravila in dela s polno paro, kot pravimo temu, nič manj odgovorno in zahtevno delo pa čaka tudi vse krajevne organizacije SZDL, ki bodo morale med bližnjimi volitvami odigrati vidno in odločilno vlogo. Vsi, ki so sledili in se udeleževali javnih razprav nekaterih členov zvezne in republiške ustave (ta bo v kratkem), zelo dobro vedo, kakšne so te zahtevne in odgovorne naloge KO SZDL.

Zato pozivam vse prebivalce našega naselja, da se v čim večjem številu udeležijo delovne konference (čas bomo še objavili). S svojim delom oziroma konkretnimi pripombami in predlogi, pa naj bodo še tako kritični, naj pomagajo novemu odboru, ki bo le tako lahko zagotovil, da bo delo potekalo boljše kot doslej. Vsi si namreč želimo pomoči, ne pa le zlobnih namigovanj. Če trezno in dobro premislimo, delamo le zase in za svoje potomce, že zdavnaj so minili časi, ko se je brigal za nas še nekdo drug. Če bomo sodelovali s skupnimi močmi, če ne bomo odpirali določenih nalog samo nekaterim, potem bomo prav gotovo tudi uspeli, kajti nove prihodnje naloge so odgovorne in jih lahko uspešno opravimo le s skupnim delom. Se tako dober poedinec ne bo nikoli kos vsem nalogam.

Naša želja je, da bi bila delovna konferenca KO SZDL, ki bo združena z zborom volivcev, resnično konferenca dogovorov in smernic za boljše delo v novi mandatni dobi, ki bi naj bila le enkrat prekretnica v nadaljnjem delu te množične politične organizacije, pred katero stojijo nove in odgovorne naloge!

M. F.

Iz skladišča aluminija

Vse objavljene fotografije: foto STOJAN KERBLER

Zimski dopust koristi zdravju

Vsako zimo — posebno ob hladnem in vlažnem vremenu — se naglo poveča število obolelih. To je vidno že po prenapolnjenosti čakalnic v ambulantah in bolnišnicah. Na srečo poznajo zdravniki precej sredstev proti tem zimskim boleznim. Posebno uspešno je sredstvo, ki ni samo učinkovito, temveč tudi zelo preprosto: počitek in mir! In kateri letni čas je za to bolj primeren kot prav zima?

Vsakdo ve iz svojih izkušenj, da mu prične moči proti koncu zime pojemati. Malo svetlobe, pomanjkanje sonca, predolgo zadrževanje v pretoplih prostorih, v katerih je povrh še slab zrak — vse to naglo pobira naše moči. Pozimi se naš organizem hitreje izrablja kot v kateremkoli drugem letnem času, ko se vedno najde priložnost za obnavljanje naših sil.

S približevanjem pomladi postaja človek vedno bolj in bolj izčrpan. Revmatiki občutijo vsako spremembo vremena: nevroza se poveča; kadar nastopi odjuga, trpe srčni bolniki, skratka: ves organizem je manj odporen proti vsem vrstam boleznim. Zlasti pa je naš izčrpani organizem dovzeten za nevarne nalezljive bolezni.

Doslej je bilo v navadi, da so ljudje izkoristili svoj dopust poleti. Ta navada ima prav gotovo določene prednosti, vendar so znanstvene raziskave in vsakdanje delo ljudi, ki se ukvarjajo z zdravstveno problematiko, pokazale, da je treba izkoristiti letni dopust dvakrat na leto. Prav zima pa ponuja za to najlepšo priložnost. O počitku obstajajo cele znanstvene razprave, kamor sodi celo tako imenovana medicinska meteorologija. Naj navedemo samo nekaj dejstev, ki govorijo v prid delitvi letnega dopusta na dva dela.

Ritem leta, s svojimi cikli — pomlad, poletje, jesen, zima — ustvarja velika nihanja v naravi, ki vplivajo na človeka. Poleg tega je tu še vpliv drugih dejavnikov: sončno in vesoljsko žarčenje, temperatura in vlažnost zraka, jakost vetra, oblačnost in padavine.

Vsi dejavniki, razen oblačnosti in vetra, dosežejo svoj maksimum poleti (junij), minimum pa pozimi (december, januar). To pa velja le za nižinske kraje.

Iz tega sledi, da je povsem normalno preživeti dopust v tistem letnem času in kraju, kjer bodo najverjetneje ugodne vremenske razmere. To pomeni sonce, sveži in čist zrak ter ugodne temperature. Ni potrebno posebej poudarjati, da na te bioklimatske pogoje pogostejše naložimo poleti kot pozimi. Posebno ljudem, ki živijo v nižinskih krajih, se zdi zima zelo nepripravna za dopust: vlaga in hlad, veter, oblačno nebo, megla, dež, sneg in premalo sonca — z vsem tem po navadi v obilju potrebuje zima. Kar razumljivo je torej, da nikogar ne mika pripravljati svojega dragocenega letnega dopusta v tako neugodnem vremenu. Prav iz teh vzrokov večina ljudi nima rada zimskega dopusta. Čeprav ni moč zanikati, da je počitek možen tudi v slabem vremenu, pa to ni najuspešnejše zdravljenje in nabiranje novih moči z medicinskega stališča.

Povsem drugo kot v nižinah pa je vreme v gorah, od decembra do marca je to idealno vreme za dopust. Zimska narava, obsijana s soncem, je močan psihični doživljaj, poleg tega pa aktivira vse vire moči, ki se skrivajo v človeku, žejnem počitku.

Medicinske razprave so pokazale, kako zelo ugodne fiziološke spremembe doživimo v kratkem

času bolni in zdravi ljudje, mladi in stari, kadar pridejo iz nižine na višino 1500 metrov. Znano je, da traja prilagajanje organizma na višino 2000 metrov en do štiri dni, na višini 3000 metrov pa štiri do deset dni. To se pravi, da se ne splača preživeti v gorah le nekaj dni, ampak mora biti dopust daljši, če hočemo, da nam bo koristil.

Če hočemo svoj dopust preživeti v srednje visokih hribih, se moramo povzpeti najmanj na višino 300 metrov, kajti šele na tej višini ni več megle. Ni nujno, da se v času zimskega dopusta ukvarjamo s športom, dovolj je, če se sprehajamo po soncu in v snegu.

Človek se vidno in hitro okrepi. Zaradi globljega dihanja nastaja boljše izmenjava kisika v našem organizmu. Poveča se preskrba organov s krvjo, ki je polna kisika.

Človek gre v svojem kratkem življenju na dopust le štirideset do petdesetkrat, ko si obnovi izrabljene moči. To je zelo pametna, koristna, pa tudi nujna navada. Ni pa napak, če gremo kdaj pa kdaj tudi na zimski dopust v gore; le tako nam bo najbolj koristil.

D. F.

Med odmorom

Še vedno požari v industriji

Dnevni tisk večkrat poroča o manjših ali večjih požarih v industriji, ki prinašajo občutno

škodo in povročajo tudi zastoje v proizvodnji. Statistika je pokazala, da povzročijo največ

požarov ljudje sami, ker pre malo upoštevajo vse nevarnosti.

Iz petletnega povprečja je razvidno:

1. Krivec je znan — to je človek, ki je povzročil 60 odstotkov vseh požarov, in sicer zaradi malomarnosti pri delu (32 odst.), nezadostnih in neučinkovitih požarnovarnostnih ukrepov (10 odst.), zaradi otrok, ki so se igrali z ognjem (11,5 odst.), na požigalce pa odpade 6,5 odstotka.

2. Zaradi kemijsko-fizikalnih procesov, to je zaradi eksplozij, samovžigov, strele, elektrike, je nastalo 28 odstotkov požarov.

3. Neugotovljenih vzrokov požarov je bilo 12 odstotkov.

Vzroki požarov v letu 1967 v Sloveniji:

vzrok	število	%
nepazljivost	282	26,3
gradbena pomanjkljivost	78	7,2
elektrika	90	8,3
želez. lokomotiva	29	2,7
eksplozije	16	1,4
udar strele	74	6,9
samovžigi	132	12,3
otroška igra	174	16,2
požig	72	6,7
neugotovljeni vzroki		100,0

Denarne škode in žrtve:

	v letu 1966	v letu 1967
število požarov	1077	1119
škoda	1 milijarda 970 milijonov starih dinarjev	2 milijardi 800 milijonov starih dinarjev
smrtne žrtve	17	13
težki poškodovanci	103	93

Človek večkrat niti ne pozna snovi, s katero se ukvarja in jo obdeluje, ne pozna okoliščin, ki lahko pripeljejo do požara, pozablja pa tudi na številne nevarnosti. Čistoča in red v obratni stavbi in zunaj nje sta osnovna pogoja za pravilno izpolnitev zahtev požarnega varstva. Različni odpadki se ne smejo kopičiti. Plasti vnetljivih snovi in obilica vnetljivih odpadkov v delovnem prostoru ter v njegovi okolici so kaj pripravna žarišča požara. Mastne cunje ali razlito olje po tleh, strojih in kablji se lahko vnamejo (cigaretni ogorek, curek raztaljene kovine, električna iskra), lahko pa se vnamejo tudi zaradi samovžiga. Hitro se vname tudi razmetana embalaža.

Poseben problem predstavlja vnetljive in eksplozivne kemikalije. Nevarnost, ki je ne opazimo tako hitro, povzročajo zaloge barv, lakov, vnetljivih topil, razredčil in tekočin, če niso pravilno uskladiščene. Vsak dan lahko opazimo malomarnost pri delu s temi snovmi, ki so bile vzrok že težkih nesreč. Požar lahko nastane tudi v slabo vzdrževanih strojih. Vročina, ki nastane zaradi trenja oziroma pomanjkljivega mazanja ter prahu ali pa zaradi maščob na ležajih, je že večkrat povzročila požare.

Nevarnost predstavljajo tudi kurilne in svetilne naprave, če zanje ne skrbimo v zadostni meri in jih ne zavarujemo.

Tudi elektroinstalacijske, plinske, prezračevalne in druge strojne naprave, ki so pogosto žarišča požarov, pregledamo le

redkokdaj, navadno šele po izbruhu požara.

Pogosto povzroči požar tudi prižgana cigareta. Povsod kajenje ne moremo prepovedati, zato pa preprečujemo malomarnost kadilcev.

Dobro vzdrževano obratno poslopje je pomemben element požarnega varstva. Zaradi poškodovanih zidov, ograj, dimnikov, požarnih zidov, streh, vrat in oken, ki se slabo zapirajo, nastane lahko nova škoda.

Gasilne naprave nimajo nobenega pomena, če jih zanemarjamo ali če je dostop do njih zaradi različnih predmetov težak. Tudi le začasno oviran dostop do hidranta ali do gasilskega aparata lahko nevarno zavre začetek gašenja. Ne smemo pozabiti: v prvi minuti po izbruhu požara pogasimo ogenj s kozarcem vode, v drugi z vedrom, v tretji s sodom, v naslednjih minutah pa komaj z eno ali več tonami vode.

Veliko požarov izbruhne ob koncu delovnega časa. Zato je nujno, da vsak dan po opravljenem delu pregledamo kočljiva mesta, kjer bi se lahko razvil in naglo razširil požar, in sicer ne glede na čuvajsko službo. V treh obratih, ki stojijo (popoldne, ponoči, ob nedeljah in praznikih), je treba izklopiti glavno stikalo vseh tokovnih krogov.

Dobra in učinkovita borba proti požaru pa ni odvisna le od obstoja gasilske čete, temveč tudi od dobro organizirane tehnične preventivne službe, od

Nadaljevanje na 7. strani)

Phanije reg med katodnimi bloki

Čudežni stroj

Včera, ko sem po svoji stari navadi zavlil v naš bife, je stopil k meni Pepe iz glinice III, me lepo pozdravil in povprašal, kako kaj životarimo v naši delovni enoti.

O tem ne govorim rad, zato sem mu na kratko odgovoril, da je vse v najlepšem redu in da napredujemo. V takem vzdušju, ki vlada sedaj, ko nekaj šušljajo o novi shemi in pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, je boljše, da ohraniš dobre odnose, da svojo kritiko usmeriš takrat, ko bo šlo za tvojo plačo, saj je od tega odvisno, kako se boš vozil po cesti.

Pepetu seveda nisem hotel ostati dolžan, zato sem ga vprašal: »Zakaj pa na delavskem svetu zdaj molčiš? Prej si vedno robantil o tistem

lagal, da tega ne bi obešali na veliki zvon, da je ta stroj prvi takšne vrste v Jugoslaviji in nekaj časa naj bi obratoval le poskusno. Vodja delovne enote je ta predlog sprejel, stroj pa obratuje poskusno še danes, se pravi, da sploh ne deluje. Slišati je bilo, da mu manjka nekakšno sito, ker se bojijo, da ne bi poleg glinice izvažali še šamotno opeko. Sito so sicer naročili v Ribnici, toda z Ribničani smo v slabih odnosih zaradi nekakšne integracije in zdaj izdelujejo sita s prevelikimi luknjami.«

Odgovoril sem mu, da to sicer razumem, ne razumem pa, zakaj sedaj kot samoupravljaec molči. Povedal mi je, da smo zdaj vsi, ki smo prej nakladali glinico, premeščeni na druga delovna mesta, nakladanje glinice pa so prevzeli »dravaši«.

»Saj cement tudi polnimo s takšnim strojem in gradbinci imajo pri tem več prakse kot mi gliničarji. Čemu potem ročno polnjenje?«

»Saj sem ti že povedal — zaradi tistih sit.«

»Kje pa dobijo gradbinci, kmetijci in druge industrijske veje takšna sita?«

»Iz uvoza«, se je glasil odgovor. »Mi le izvažamo, ne pa tudi uvažamo, saj bi bili tako Ribničani še bolj obremenjeni in bi imeli še več brezposelnosti.«

Ker se je pričel bife prazniti, sva odšla s Pepetom na svoji delovni mesti. Ura se je namreč pomikala že proti dvajseti. Iz premošljavanja me je zbudil Pepe, ko mi je po telefonu sporočil, da si je prav danes ogledala ta stroj delegacija predstavnikov podjetja, ki je stroj izdelalo. Sklenili so, da bodo ta stroj uporabljali odslej na — skladišču odpadkov.

HUMORESKA

»stroju«, ki bi glinico sam nakladal v vreče, ti pa bi pritiskal le na gumb. Zdaj si takšen stroj dobil, to se pravi — kolektiv te je izvelkel iz prahu.«

Pepe me je začel grdo gledati, takoj sem opazil, da sem ga zelo užalil. Čakal sem, kaj bo, in res se je oglašil: »Veš, Francelj, skazil si mi voljo do dela.«

Vrtal pa sem vanj še naprej in ga spraševal, zakaj in kaj je pri tem narobe.

Pa mi je dejal: »Poglej, bife se je začel polniti, zaupal ti bom skrivnost, ker vem, da nisi čenča. Premakniva se le v drugi kot k tisti mizi, da naju ne bi kdo slišal iz razvoja ali pa kakšen drug strokovnjak. Stroj smo sicer dobili, celo predsednik sindikalne podružnice glinice je predlagal, naj bi imeli slovesnost, nagradili pa naj bi tudi strokovnjake, ki so stroj montirali. Pa je inž. Vrabec pred-

Kjer ni vode, ni blaginje

(Nadaljevanje s 4. strani)

žavah, je pokazala, da odteče 80 odstotkov vseh odpadnih voda v reke. Čeprav tu in tam odpadne vode vendarle čistijo, pa to čiščenje ni popolno.

Danes grozi onesnaženje tudi morski vodi, zato je treba paziti na to predvsem v krajih z razvitim turizmom. V bližini iz-

livov rek ali v pomembnejših pristaniščih je kakovost vode vedno slabša. Že danes se je pojavilo mnenje, da se bodo nekatere plaže, ki so danes dobro obiskane, polagoma spraznile. Jasno je, da je mogoče pričakovati uspeh na tem področju le od skupne akcije v vseh krajih in državah. To je obsežno in dolgotrajno delo, toda preden bo kronana z uspehom, bo steklo v naše reke še veliko onesnaženih voda.

Alojz Sagadin pri obnavljanju peči v livarni

Franc Klajnšek pri čiščenju črpalnega lonca

Za zvišanje mesečnih prispevkov BVP

(Nadaljevanje s 3. strani)

BVP kot tudi z dejstvom, da vsebujejo prošnje višje vsote. Sedanji mesečni delež je znašal oziroma še znaša 2 dinarja, medtem ko naj bi bil v prihod-

nje po predlogu 5 dinarjev. Zato je tudi nadzorni odbor predlagal TOS, da čimprej obvesti vse sindikalne podružnice, ki naj o tem predlogu razpravljajo, člani blagajne vzajemne pomoči pa naj podajo pismeni ali ustni pristanek blagajniku BVP tovarišu Karlu Antoniču.

Na isti seji je NO BVP zadovoljil tudi tov. Antoniča, da čimprej izterja vsa neplačana posojila tistih, ki so odšli, pa so ostali dolžni. Seveda je treba take dolgove izterjati od tistih porokov, ki so takim tovarišem podpisali posojilo in se tako obvezali, da bodo plačali zaostanek, če bo posojilodajalec prej zapustil podjetje. Pri tem je seveda treba ugotoviti, če še ni potekel rok za izterjavo, ter obvestiti vsakega poroka, ki bo moral plačati zaostanek neplačanega posojila, o tem, kakšen je dolžni znesek, ki ga mora poravnati, oziroma kakšen bo odtegljaj od njegove plače.

Takšen dolg je zelo neprijetna zadeva za vsakogar, če ga mora vračati za drugega, ki je odšel in tako prepustil svojo dediščino tistim, ki so mu zaupali, vendar tukaj ni pomoči in bo pač take dolgove treba čimprej vrniti. Ker v tem času že potekajo delovne konference SP po delovnih enotah, pozivam vse člane, da razpravljajo o zvišanju mesečnih prispevkov v skladu BVP in da o tem spre-

govorijo tudi na bližnji konferenci tovarniškega odbora, kjer bo seveda kaj več slišati o samem delu BVP. M. F.

Še vedno požari v industriji

(Nadaljevanje s 6. strani)

dobre izurjenosti delavcev — gasilcev v primerih požara. Ne bi se smelo zgoditi, da bi bila glavni krivec za požar, ki je v neki tovarni povzročil milijonsko škodo, 500-vatna žarnica v bližini vnetljive embalaže. Tudi cigaretni ogorek je lahko kriv požara v skladišču.

Zavedati se moramo, da so preventivna služba varstva pri delu, medicinska in zdravstvena preventiva ter požarna preventivna celota, od katere so odvisni življenje in zdravje delavcev, varnost tehnološkega postopka in produktivnost dela.

Treba je organizirati učinkovito službo, ki jo morajo voditi strokovni in izkušeni delavci, le-ti morajo tesneje sodelovati z delavci v obratih. Praksa pa nam je pokazala, da je najnevarnejši dejavnik tako za varstvo pri delu kot tudi za požarno varnost — neznanje...

Jože Selinšek pri črpanju mazuta

Z ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

razveljavi zato, ker iz priloženih dokumentov izhaja, da obnavljata hiši. Sredstva za odobritev posojila Maksu Meletu, ki gradi hišo izven gradbenega okoliša, v znesku 25.000 din se koristijo iz sredstev, ki so se stekla v ta sklad po izvršenem razpisu. S tem se sprostijo 105.000 din.

Pritožbam Josipa Gužvinca in Jurija Kokola ter Vilija Angela se ugodno. Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard jim razdeli sproščena sredstva.

Pritožba Josipa Gužvinca zoper dodelitev posojila Antonu Kuriliću in Marjanu Zargiju se zavrne, ker sta le-ta pravočasno vložila prošnji za posojilo. Pritožbi Marije Gerečnik, ki ni dobila zaprosenega zneska posojila, se ne ugodno.

Pritožbi Justine Kovačič in Imra Varju se zavrne, ker nimata pogojev za dodelitev posojila po 8. členu pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe.

Zoper to odločitev delavskega sveta ni pritožbe, pravico do pritožbe pa imajo Josip Gužvinac, Jurij Koko in Vili Angel na odobritev višine zneska posojila po komisiji za skupno potrošnjo in družbeni standard v okviru sproščenih sredstev.

Sprememba pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš

Svet proizvajalcev delovne enote osrednjih služb je predlagal uvedbo postopka za spremembo pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš. Delavski svet predloga ni sprejel zato, ker je menil, da je pogoj bremen prostega zemljišča v pravilniku postavljen zaradi tega, da se zagotovi optimalno možno zemljiško knjižno zavarovanje kreditne terjatve podjetja.

Z novo formulacijo 8. člena, ki jo je predlagal svet proizvajalcev DE osrednje službe — da bi imeli pravico do kredita za individualno stanovanjsko izgradnjo tudi člani delovne skupnosti, ki že imajo kredit, vendar njihova nepremičnina ni obremenjena več, kot znaša predračunska vrednost ali več kot 50.000 din, — bi se intenzivnost varnosti zemljiškoknjižnega zavarovanja zmanjšala, to pa zaradi tega, ker podjetju ne bi bil zagotovljen prvenstveni vrstni red njegove hipoteke. V primeru izvršbe bi to utegnilo imeti neugodne posledice za podjetje, ker se po veljavnih pravilih izvršilnega prava najvišji ponudek pri prisilnih dražbah deli po vrstnem redu vknjižb.

Spremembe organizacijskih shem in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov

Delavski svet je podal soglasje s spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in organizacijske sheme DE vzdrževalni obrati. V tej delovni enoti se zniža zasedba za enega na delovnem mestu št. 153 — finomehanik instrumentist, na račun tega pa poviša zasedba za enega na del. mestu 155 — KV ključavničar.

Svet proizvajalcev delovne enote energetike je predlagal spremembe grup pri nekaterih delovnih mestih. Delavski svet je menil, naj v delovni enoti energetike izvedejo takšno reorganizacijo grup in ocenitev posameznih delovnih mest so-

časno s sprejemom nove organizacijske sheme podjetja, zato ni podal soglasja s spremembo. Ugotovil je tudi, da predlagane ocenitve delovnih mest niso v sorazmerju s poslovnimi delovnimi mesti v ostalih delovnih enotah.

Periodični obračun za tretje četrtletje

Potem ko se je delavski svet seznanil z obračunom za tretje četrtletje, je sklenil, da je eventualni ustvarjeni dohodek v tekočem letu, potem ko se ugotovijo najnujnejše potrebe po sredstvih skupne porabe, porabiti za povišanje osebnih dohodkov, ki bi morali biti obračunani in izplačani najpozneje do 20. 12. 1968. Odnos do sklada skupne porabe je precizirati skupaj s tovarniškim odborom sindikata. Določiti je potrebno potrebe po sredstvih v tem skladu za prihodnje leto in se dogovoriti, katere zadeve bodo financirali iz tega sklada.

Delavski svet je še odobril odpis nekaterih osnovnih sredstev, ki jih je predlagala za odpis posebna komisija, potrdil poročilo o opravljenem službenem potovanju v Avstrijo, ki sta ga podala Branko Mlinarič in Milan Longhino — bila sta pri firmi Kaiser Aluminium na Dunaju — in imenoval še enega člana v natečajno komisijo delovne enote promet — Vlasta Vrabica, diplomiranega inženirja.

Na 8. redni seji je delavski svet obravnaval:

Poslovni rezultati in obračun osebnih dohodkov

Proizvedli smo 100.000 ton glinice

Pred prazniki ob dnevu republike, in sicer 27. novembra, smo imeli v podjetju slovesnost — v delovni enoti glinice smo proizvedli 100.000 ton kalcinirane glinice. Upravni odbor je ob tej priliki povabil na sejo vodjo delovne enote Srečka Čučka, ki je povedal, da so za tak rezultat morali člani celotne delovne skupnosti glinice vložiti mnogo truda. Priznanje pa gre tudi ostalim delovnim enotam, ki so prispevale k rednemu obratovanju proizvodnih naprav in ki so prevzemale proizvedeno glinico.

Naše podjetje je prevzelo obvezo do družbe, ko je dobilo kredite za rekonstrukcijo, da bomo proizvajali 90.000 ton glinice letno. Ta obveza je bila torej že izpolnjena v mesecu oktobru. To je torej dokaz, da smo opravičili zaupanje in pravilno uporabili družbena sredstva.

Delavski svet se je s temi poslovnimi rezultati na svoji osmi seji tudi seznanil. Ugotovil je še, da je bilo do konca meseca novembra proizvedenih skoraj 38.000 ton čistega aluminija. Do konca leta bo znašala proizvodnja okrog 41.400 ton aluminija. Vsi ti poslovni rezultati so bili ugodno ocenjeni. Finančna realizacija je tudi zadovoljiva. Zaradi tega je delavski svet že po sprejetem stališču o ureditvi osebnih dohodkov v našem podjetju odobril obračun in izplačilo akontacije dopolnilnega osebnega dohodka v višini enomesečnega osebnega dohodka. S tem obračunom bodo osebni dohodki na pričakovani višini in so primerni tudi letošnjim poslovnim in finančnim rezultatom.

Kriteriji za individualni obračun tega dopolnilnega osebnega dohodka so ostali enaki, kot so bili sprejeti že pri dosedanjih obračunih osebnih dohodkov. K

tem kriterijem je delavski svet sklenil, da je izvršiti končni obračun osebnih dohodkov za leto 1969 z izplačilom na dan 15. 1. 1969. Končni obračun bo zajel delavce, ki so imeli med letom kakršen koli izostanek (razen PAO in IDD). Nastale razlike, ki bodo predstavljale več izplačanega dopolnilnega osebnega dohodka, kot posamezniku pripada, bodo odtegnjene pri končnem obračunu dne 15. 1. 1969. Vse razlike, na katere so posamezniki upravičeni, bodo istočasno izplačane. Primeri več izplačanih dodatnih osebnih dohodkov se bodo pojavili pri tistih delavcih, ki bodo odsotni v mesecu decembru 1968. Večje izplačilo pa bodo dobili tudi tisti delavci, ki so imeli bolezenske izostanke med letom vse do 30. 11. 1968, so pa v decembru redno delali. Končni obračun osebnih dohodkov za leto 1968 moramo izvršiti zaradi tega, da v okviru izplačanih akontacij dodatnega osebnega dohodka ne bo prišlo do razlik med posameznimi člani delovne skupnosti zaradi odsotnosti z dela, ki se ne upošteva v čas za obračun osebnih dohodkov.

Inventura

Inventuro materiala za vzdrževanje, nadomestnih delov ter nepotrebnega in zastarelega materiala je opravila stalna inventurna komisija — inventurni oddelek. Pri tej inventuri ni bilo ugotovljenih niti viškov niti manjkov. Delavski svet je zaradi tega inventuro potrdil z izkazanim stanjem na dan 30. 9. 1968.

Poročilo o službenem potovanju v inozemstvo

Branko Mlinarič in Vojteh Rajher, dipl. inž., sta bila pri nemški firmi Vereinigte Deutsche Metallwerke v Frankfurtu zaradi prodaje našega aluminija tej firmi. Poročilo o tem potovanju je delavski svet potrdil.

Nabava osnovnih sredstev

Zaradi dotrajanosti in potrebe je delavski svet odobril nabavo ene stružnice (stane okrog 123.000 din), dveh varilnih agregatov (30.000 din), dveh pnevmatskih udarnih ključev (30.000 din) in enega električnega polnilca (12.000 din) — vse za potrebe DE vzdrževalnih obratov. Vsa osnovna sredstva bodo nabavljena v breme amortizacijskih sredstev poslovnega sklada.

Odobritev uporabe dvorane v restavraciji gimnaziji Ptuj

Delavski svet je odobril gimnaziji Dušana Kvedra v Ptuj dvakratno brezplačno uporabo dvorane v restavraciji Kidričevega za kulturni prireditvi, ki bo sta ob stoletnici gimnazije 19. aprila in 17. maja 1969.

Člani delavskega sveta so menili, da bi bilo primerno ponovno razpravljati o kriterijih za uporabo dvorane, ki so sprejeti in ki veljajo za organizacije in društva na območju Kidričevega. Menili so, da so ti kriteriji preostri in da zaradi tega ni kulturnih in drugih prireditev v Kidričevem. Za uporabo dvorane mora namreč vsak koristnik plačati stroške čiščenja in kurjave, kar je precejšnje breme za društvo oz. organizacijo, ki nima dohodkov. Delavski svet je zaradi tega naročil upravnemu odboru, da prouči veljavne splošne pogoje o uporabi dvorane in po potrebi pripravi spremembe teh splošnih določil.

Postopek za imenovanje vršilcev dolžnosti vodij delovnih enot

Upravni odbor je predlagal delavskemu svetu postopek za imenovanje vršilcev dolžnosti vodij delovnih enot. Po tem postopku bo imenoval vršilca dolžnosti vodje delovne enote upravni odbor na predlog direktorja. Predloga DS ni sprejel.

Natečajna komisija za razpis delovnih mest vodij delovnih enot se je zedinila za drugi postopek, po katerem bi imenoval vršilca dolžnosti vodje delovne enote svet proizvajalcev delovne enote na predlog direktorja. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je ta postopek pomanjkljivo obdelan, zato je delavski svet naročil vodstvu osrednjih služb, da ga prouči in obdela tako, da bo možno imenovati vršilce dolžnosti vodij delovnih enot in da bo postopek v skladu z določili splošnih aktov našega podjetja in zakonitimi predpisi.

Delavski svet je sklenil povečati število članov v komisiji za prošnje in pritožbe od 3 na 5, zato je imenoval še dva nova člana: Mirka Adamčiča iz DE vzdrževalnih obratov in Martina Majcenoviča iz DE glinice.

Iz spiska članov delovne skupnosti, ki so bili letos upravičeni na spominska darila za desetletno delo v podjetju, je izpadel Janez Svršnjak. Delavski svet je odobril sredstva za nabavo ure tudi za prizadetega. K. n.

Kratko, a zanimivo

Pristanek v prodišču

V britanskem preskusnem središču Farnborough opravljajo v zadnjem času poskuse, ki so pravo nasprotje blišča letalskih razstav, po katerih slovi Farnborough po vsem svetu. Z letali pristajajo namreč na debelo plast proda — torej na teren, na kakršnega sicer noben pilot ne bi hotel pristati v normalnih okoliščinah. Britanski strokovnjaki se namreč ukvarjajo z zamisljivo, naj bi betonske pristajalne in vzletne steze na letališčih podaljšali za nekaj sto metrov prodnatega pasu. Ta pas naj bi omogočil letalom, ki jih zanesne čez konec gladkega betona, da bi se kar najhitreje in najbolj varno ustavila.

Televizor za medicino

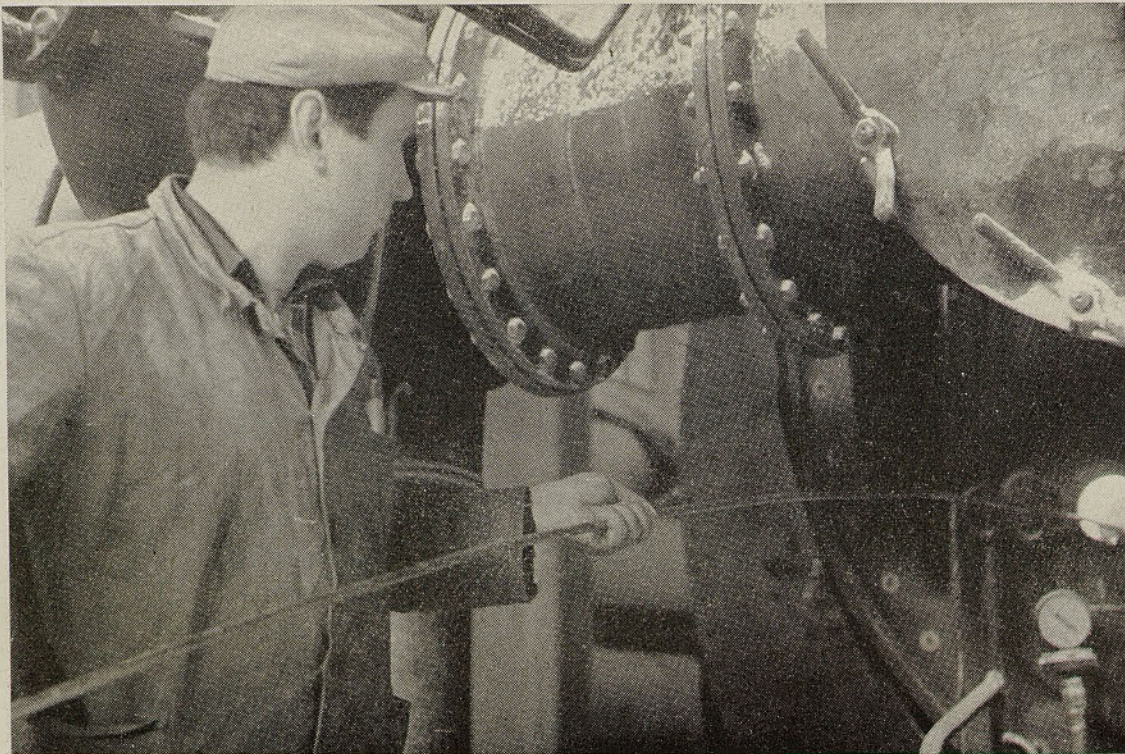
V tovarni rentgenskih aparatov in elektromedicinskih naprav EI v Nišu so izdelali večkanalni osciloskop, ki je v marsičem podoben televizijskemu sprejemniku. Na ekranu te naprave bodo lahko opazovali delovanje možganov, srca, kontrolirali puls, krvni pritisk, globino narkoze, dihanje, šume v srcu itd. Zdravniki bodo na tem aparatu in lahko spremljali delovanje posameznih človekovih organov, ali pa celo delovanje istega organa pri osmih ljudeh. Nova naprava ima še to prednost, da lahko z dodatno napravo nadzirajo delovanje posameznih organov na daljavo.

ZAHVALA

Podpisani JEZA JANEZ, zaposlen kot stikalničar v DE glinice, se najtopleje zahvaljujem tovarniškemu odboru sindikata, kakor tudi vsem članom organov delavskega samoupravljanja, ki so mi omogočili s tem, da so odobrili sredstva za zdravljenje bolnih članov kolektiva, že dvakratno zdravljenje v Lapedu. Po zdravljenju se počutim bolje in želim s svojim delom prispevati k še večjemu uspehu našega delovnega kolektiva. Še enkrat vsem prisrčna hvala za nesebično pomoč.

Tovariško pozdravljam ves kolektiv.

Jeza Janez, DE glinica

Jurij Kurbos pri jemanju vzorca kalcinirane glinice